

ОПЛАТА СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЗА ПРОГРАМОЮ МЕДИЧНИХ ГАРАНТІЙ НА ТЕРЕНАХ ХАРКІВЩИНИ В 2021 РОЦІ

О. А. МЕЛЬНИЧЕНКО, д-р наук з держ. упр., проф.,
проф. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я
Харківський національний медичний університет, Харків, Україна

Н. М. УДОВИЧЕНКО, канд. наук з держ. упр., доц., директорка
*Комунальне некомерційне підприємство «Міська стоматологічна поліклініка
№ 1» Харківської міської ради, Харків, Україна*

К. М. ЄРЬОМЕНКО, студентка
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків, Україна

Нинішня медична реформа внесла свої корективи у функціонування як сфери охорони здоров'я загалом, так і особливостей окремих її складових. Так, зокрема, хоча стоматологія традиційно вважається найбільш комерціалізованою ланкою сфери охорони здоров'я, тут, все ж, збережено можливість отримання безоплатної стоматологічної допомоги – медичного та естетичного ефекту від застосування лікарем доступних засобів, призначених для покращання стоматологічного здоров'я населення [4, с. 49]. Означене є можливим завдяки Програмі державних гарантій медичного обслуговування населення – «програмі, що визначає перелік та обсяг медичних послуг (включаючи медичні вироби) та лікарських засобів, повну оплату надання яких пацієнтам держава гарантує за рахунок коштів Державного бюджету України згідно з тарифом, для профілактики, діагностики, лікування та реабілітації у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями й патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами» [6]. Загалом, у 2021 р. за програмою медичних гарантій щодо надання стоматологічної допомоги було виділено € 250,2 млн, з них приватних структурам – лише € 132 тис. [5]. Серед регіонів, найбільше фінансування отримала Харківська область € 29,4 млн [5], або ж 14,3 % від загального обсягу фінансування за цим напрямом. І це попри те, що «станом на 01.12.2021 р. на території Харківщини мешкає 2,6 млн осіб (6,3 % від загальної чисельності населення України) [2]. Означений феномен й суспільна значущість означеної проблеми й обумовлює актуальність даного дослідження.

Передусім зазначимо, що відповідний пакет стоматологічної допомоги було запроваджено у 2020 р., а тариф оплати за ним зріс з € 114,24 (2021 р.) до € 123,19 (2022 р.) [5], що (зважаючи на додаткові обмеження, пов'язані з погіршенням епідеміологічної ситуації [3]), щонайменше у три-чотири рази є меншим за фактичну собівартість такої стоматологічної допомоги, а відтак – унеможливує забезпечення належної її якості для пацієнта, й прибутковості – для її надавача (здебільшого, КНП «Стоматологічна поліклініка»).

Домінування Харківщини значною мірою обумовлено, з одного боку, наявністю значної кількості медичних закладів відповідного профілю, чий ресурсний потенціал цілком відповідає вимогам НСЗУ, а іншого – готовністю таких закладів (передусім, КНП) працювати за наявними «правилами». Ці ж причини, радше за все, обумовили наявні диспропорції у перерозподілі

означених коштів й усередині регіону: місто Харків, де мешкає 1,4 млн осіб, тобто 53,8 % чисельності населення області [1], отримало € 20,7 млн, або ж 70,4 % від загальної суми коштів, передбачених на регіон; тоді як решту коштів розподілили між 8 опорних лікарень (по € 0,5–1,0 млн, на кожен) та 17 лікарень зі спеціалізованими відділеннями (по € 5–370 тис. на кожен) [5]. Безпосередньо серед стоматологічних поліклінік Харкова найбільший доробок мають, відповідно, КНП «Стоматологічна поліклініка» № 5 (€ 3,1 млн), № 7 (€ 2,4 млн) та № 3 (€ 2,0 млн) [5], що свідчить про вдале використання цими КНП наявного ресурсного потенціалу та існуючих можливостей.

Щомісячна сума оплат надавачам стоматологічної допомоги у 2021 р. вирізняється нерівномірністю: квітень-липень – € 1,7 млн, серпень – € 4,9 млн, вересень – € 3,3 млн, жовтень – € 3,0 млн, листопад – € 2,5 млн [5]. При цьому (від 16 до 22) коливалась і кількість надавачів такої допомоги.

Усі кошти від НСЗУ стоматологічні поліклініки отримали за надання стоматологічної медичної допомоги в амбулаторних умовах.

Отже, Харківщина цілком виправдано (передусім завдячуючи належному використанню наявного ресурсного потенціалу) займає провідні позиції в Україні за надання стоматологічної медичної допомоги за програмою медичних гарантій. Крім підтримання стоматологічного здоров'я населення, учасники цього процесу (здебільшого, КНП) не лише «освоюють» бюджетні кошти, а й зберігають клієнтську базу, яким надають додаткові стоматологічні послуги, що, зрештою, дозволяє «компенсувати» недостатній розмір оплати за програмою медичних гарантій. Подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення доступності якісних стоматологічних послуг.

Література:

1. Головне управління статистики у Харківській області. Офіційний сайт. URL: <http://kh.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 24.01.2022).
2. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 24.01.2022).
3. Мельниченко О. А., Удовиченко Н. М. Вплив епідеміологічно-економічної кризи на ринок стоматологічних послуг Харкова. *Місто. Культура. Цивілізація*: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. уч., 23 квітня 2020 р. Харків: Вид-во ХНУМГ, 2020. С. 206–208.
4. Мельниченко О. А., Удовиченко Н. М., Ємченко В. І. Полеміка щодо співвідношення понять «стоматологічна допомога» та «стоматологічна послуга». *Надбання сучасної епідеміології та біостатистики як запорука покращання громадського здоров'я в Україні*: матеріали наук.-практ. конф., 18 квітня 2019 р. Харків: Вид-во ХНМУ, 2019. С. 48–50.
5. Національна служба здоров'я України. Офіційний сайт. URL: : <http://nszu.gov.ua> (дата звернення: 01.12.2021).
6. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення. Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text> (дата звернення: 11.01.2022).